

Przewodnik Zasad Ewaluacyjnych

[Guiding Principles for Evaluators]

American Evaluation Association

Amerykańskie Towarzystwo Ewaluacyjne (AEA) dąży do promocji etycznych zasad działania podczas ewaluacji programów, produktów, kadr i kierunków postępowania.

AEA rozwinęło te zasady, aby prowadzić ewaluatorów w ich działaniach.

Ten zbiór zasad jest skróconą wersją większego zbioru, który został rozwinięty i zatwierdzony przez Amerykańskie Towarzystwo Ewaluacyjne w 1994 i poprawiony, i uzupełniony w 2004 roku. Pełen tekst zbioru zasad jest dostępny w Internecie na stronie www.eval.org.

A. Systematyczne badanie

Ewaluatorzy przeprowadzają systematyczne, oparte na danych, badania, z tego powodu powinni:

1. Trzymać się najwyższych standardów zgodnych z metodami, jakie stosują.
2. Identyfikować wraz z klientem słabe i mocne punkty pytań ewaluacyjnych i sposobu podejścia do zagadnienia.
3. Przedstawiać podejście, metody oraz ograniczenia ewaluacji dokładnie i wyczerpująco we wszystkich punktach tak, aby mogło to pozwolić innym zrozumieć, interpretować lub krytykować ich pracę.

B. Kompetencje

Ewaluatorzy zapewniają kompetentne wyniki interesariuszom i dlatego powinni:

1. Gwarantować, że członkowie grupy ewaluacyjnej posiadają wykształcenie, zdolności i umiejętności, a także doświadczenie wymagane do przeprowadzenia ewaluacji.
2. Gwarantować, że członkowie grupy ewaluacyjnej jako zespół, posiadają właściwe kompetencje kulturowe i wykorzystują odpowiednie strategie i umiejętności potrzebne w pracy z grupami różniącymi się kulturowo.
3. Praktykować w obrębie ograniczeń swoich kompetencji, odmawiać przeprowadzania ewaluacji wykraczających poza swoje kompetencje, a także wyjaśniać wszelkie ograniczenia ewaluacji, które mogą mieć wpływ na rezultaty, jeśli odmowa nie jest możliwa.
4. Podtrzymywać i wzbogacać swoje kompetencje w celu zapewnienia najwyższego poziomu wyników w przeprowadzanej przez nich ewaluacji.

C. Prawość/Uczciwość

Ewaluatorzy okazują uczciwość i prawość poprzez swoje własne zachowanie, i starają się dążyć do zapewnienia uczciwości i integralności w całym procesie ewaluacyjnym i z tego powodu powinni:

1. Negocjować otwarcie z klientami i interesariuszami szczegóły dotyczące kosztów, zadań, ograniczeń metodologii, rezultatów i użycia danych.
2. Przed wcześniejszym zaakceptowaniem umowy ujawniać wszelkie zależności, które mogłyby wzbudzić rzeczywiste lub prawdopodobne konflikty interesów.
3. Rejestrować i informować o wszelkich zmianach zachodzących w stosunku do oryginalnie wynegocjowanych planów, a także podawać uzasadnienie tych zmian, włączając w to wszelkie możliwe oddziaływania i rezultaty tych posunięć.
4. Być szczerym w stosunku do klientów i innych zaangażowanych w ewaluację, ich interesów i wartości związanych z rezultatami ewaluacji.
5. Ujawniać procedury, dane i wnioski, i starać się zapobiegać lub korygować niewłaściwe ich użycie przez innych.
6. Pracować nad rozpatrywaniem wszelkich zastrzeżeń dotyczących procedur bądź działań, które mogłyby prowadzić do niezrozumienia informacji ewaluacyjnej; wstrzymać przeprowadzanie ewaluacji w przypadku, gdy zastrzeżenia jej dotyczące nie zostaną rozwiązane; konsultować się z innymi współpracownikami lub interesariuszami w celu znalezienia sposobów przeprowadzenia ewaluacji, jeśli nie można jej zaprzestać.
7. Ujawniać wszelkie źródła wsparcia finansowego oraz źródła zamówienia ewaluacji.

D. Szacunek dla ludzi

Ewaluatorzy szanują bezpieczeństwo, godność, własne poczucie wartości respondentów, uczestników programu, klientów i innych interesariuszy ewaluacji i dlatego powinni:

1. Poszukiwać porozumienia w obrębie najważniejszych elementów ewaluacji.
2. Przestrzegać etyki zawodowej, standardów i ustaleń dotyczących poufności, i potencjalnego ryzyka lub zagrożenia dla uczestników.
3. Dążyć do maksymalizowania korzyści i redukować wszelkie niepotrzebne szkody, które mogą wypływać z ewaluacji i starannie rozważyć sytuację, kiedy korzyści z ewaluacji są mniejsze niż potencjalne ryzyko i powinny zostać zaniechane.
4. Przeprowadzać ewaluację i przekazywać jej rezultaty z zachowaniem szacunku dla godności uczestników i ich poczucia wartości.
5. Wspierać kapitał społecznego zaufania w ewaluacji, kiedy jest to możliwe, tak aby ci, którzy wnoszą swój wkład w ewaluację - mogli również na niej skorzystać.
6. Rozumieć i szanować oraz brać pod uwagę różnice pomiędzy uczestnikami takie jak: różnice kulturowe, religijne, niepełnosprawność, wiek, orientacja seksualna i różnice etniczne.

E. Odpowiedzialność dla dobra ogólnego i publicznego

Ewaluatorzy respektują wartości oraz biorą pod uwagę różnorodność interesów i wartości ogólnych oraz społecznych, i dlatego powinni:

1. Odpowiednio brać pod uwagę perspektywy i interesy wszystkich zaangażowanych w ewaluację.
2. Rozpatrywać nie tylko natychmiastowe rezultaty ewaluacji, ale także szersze założenia, uwarunkowania i potencjalne efekty uboczne.
3. Umożliwiać dostęp interesariuszy do informacji z ewaluacji i aktywnie rozpowszechniać informacje ewaluacyjne, przedstawiać wyniki ewaluacji w zrozumiałej formie, zachowując poufność danych.
4. Utrzymywać równowagę pomiędzy potrzebami i interesami klientów oraz uczestników.
5. Brać pod uwagę interes i dobro publiczne. Mając na uwadze dobro społeczne wychodzić poza interesy uczestników.

American Evaluation Association
16 Sconticut Neck Rd #290
Fairhaven MA 02719 USA
Phone: (888) 232-2275 or (508) 748-3326
Fax: (508) 748-3158
info@eval.org; www.eval.org

Niniejszy dokument został przetłumaczony dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej w ramach Środków Przejściowych 2005 „Wzmocnienia Zdolności ewaluacyjnych w sektorze publicznym” Linia budżetowa: TF2005/017-488.01.02.06. Za treść tego tłumaczenia odpowiada Polskie Towarzystwo Ewaluacyjne, poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.